

Toiletten waren gemeenschappelijk en water werd gepompt uit de straatpomp.

Loop rechts de **Meulenstraat** in. De hoek Kattestraat en Meulenstraat is een merkwaardige site in het centrum van Deinze omdat deze plaats de jongste 200 jaar nauwelijks veranderde. Je wordt zo terug in de 19e eeuw van priester Daens gekatapulteerd.

Je komt terug in de 21e eeuw op de Markt, ga links naar het kleurvlak 'Lente'. In tegenstelling tot de andere pleinen, waar een absolute openheid zonder enig obstakel is, kreeg dit deel een intiemer karakter met bomen en zitbanken. Het roept het beeld op van een weide in de lente, refererend naar een kunstwerk van Albijn Van den Abeele.

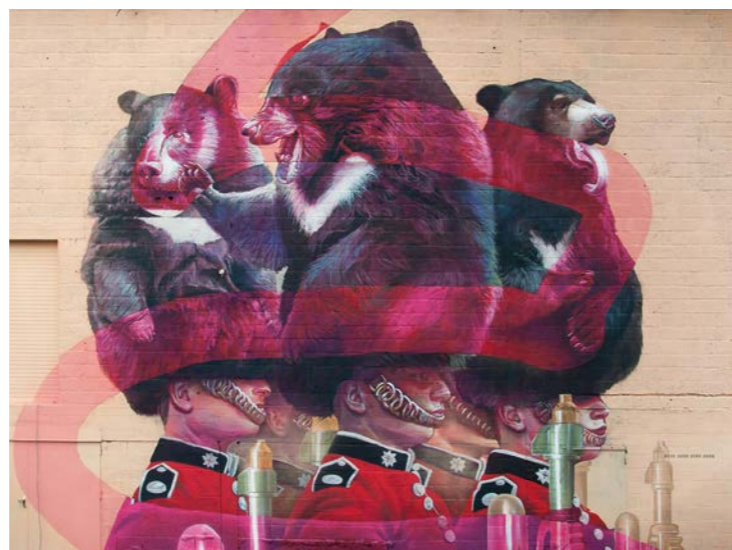
De opvallende gevel achter het plein is deels de originele versie van het **'Huis Van Thuyn'** (nr. 96) naar de naam van de laatste eigenaar, een industrieel in bouwmaterialen. Je stapt de tuin in, een doorgang voor iedereen en je komt aan het **Kaandelpark**. Het park is een groengebied evenwijdig met de Markt en wordt gebruikt als evenementenweide, speelbos, speeltuin, stadstuin, ... Er komt een permanent speelplein en -plein van 350 m². De naam 'Kaandel' verwijst naar een beek die hier opnieuw zichtbaar is maar verder grotendeels verdwijnt in een rioleringsstelsel.

Je wandelt voorbij Brieljant en Brielpunt.

Het jeugdcentrum **Brieljant** is een plek waar jongeren elkaar ontmoeten buiten de school of het werk. Er zijn allerlei activiteiten zoals thema-instuiven, filmavonden, repetities van muziekgroepen, optredens, danslessen, taallessen, **Brielpunt** huisvest alle

stedelijke diensten rond kinderopvang. Het biedt ook onderdak aan de stedelijke vakantiewerking, de buitenschoolse kinderopvang en De Jojo, de Deinse jeugdvereniging voor personen met een beperking. Op het skatepark kunnen kinderen en jongeren naar hartenlust skaten, biken, steppen, ... Het plein wordt ook nog gebruikt voor optredens. Op je linkerzijde zie je de achtergevel van het cultureel centrum Palace. Het getalenteerde street art duo Telmo Pieper en Miel Kruzmann uit Rotterdam brachten in 2015 op de muur een fotorealistisch beeld met surrealistische inslag die naar de droomwereld verwijst. De plaats is heel bewust gekozen als een kruising tussen jeugd en cultuur. Het werk heet **'Safe Space Guardians'**.

Je loopt voorbij de parking en het **Mobipunt** (parking, autodelen, bushalte, fietsparking, fietspomp, fietsdelen, ...) en komt zo terug op de plaats van vertrek aan het dienstencentrum Leiespiegel. Rechts van het gebouw in een groene tuin langs de Leieboorden heb je het **mulde**,

Museum van Deinze en Leiestreek. Het was het eerste gebouw met een specifieke museumfunctie dat sinds de Tweede Wereldoorlog in België werd opgetrokken. Op 28 november 1981 werd het museum plechtig geopend. Het laat je kennismaken met werk van zowat alle kunstenaars die langs de Leieoevers inspiratie vonden zoals Emile Claus, George Minne, Albijn Van den Abeele, Albert Servaes, Constant Permeke, Frits van den Berghe, Gustave van de Woestyne, Léon en Gustaaf De Smet, Hubert Malfait, Roger Raveel en Raoul De Keyser. Hier vind je het meest volledige overzicht van de beroemde Leiekunst van circa 1875 tot vandaag. Werken van de jonge Deinse kunstenaar Stief De Smet zijn er ook te zien. Naast deze belangrijke kunsthistorische collectie, word je ook teruggevoerd naar de volkscultuur van de Leiestreek. Allerhande voorwerpen illustreren het volkskundige, archeologische en industriële verleden van Deinze en omliggende regio. In het mudel worden ook regelmatig verrassende en afwisselende tijdelijke tentoonstellingen opgezet.

Naast het museum zie je het nieuwe cultuurcentrum **'Leietheater'**, dat opent in september 2019. In 2011 werd een oproep gelanceerd via de Vlaamse Bouwmeester. In totaal deden 127 teams, waarvan 48 buitenlandse, mee aan de Open Oproep. De jury onder leiding van de Vlaamse Bouwmeester koos unaniem voor het ontwerp van het architectenbureau V+& Trans. De architecten Bram Aerts en Jorn Bihain zijn twee jonge docenten van Sint-Lucas Gent en Luik. Vierhonderdvijftig toeschouwers zullen er kunnen genieten van theater-, film- en dansvoorstellingen.

Wandel je het mudel voorbij, kom je in het provinciaal recreatiedomein **'De Brielmeersen'**. Je kunt er heerlijk wandelen in het groen, de kinderen kunnen zich uitleven op het immens speelterrein en de waterpartijen.

Ter hoogte van de parking komt een nieuwe, **mechanische ophaalbrug** voor wandelaars en fietsers die de verbinding maakt met het winkelcentrum.

Deinze

Het Land van Nevele

Wandeling (2,4 km) door het centrum van Deinze met zijn verborgen plekjes en weetjes.

Je vertrekt vanuit het nieuwe **Dienstencentrum Leiespiegel**, waarin de stads- en OCMW-diensten zich sedert mei 2016 bevinden. Vanaf 2019 door de fusie met Nevele werken hier een honderdtal personeelsleden en tien mandatarissen. Deze nieuwbouw, langs de Leie, werd ontworpen door de Londense architectengroep Tony Fretton Architects. Diezelfde architecten ontwierpen ook de Britse ambassades in Kopenhagen en Warschau en het provinciehuis in Antwerpen.

Je verlaat de dienst toerisme en gaat naar rechts.

Wat onmiddellijk opvalt, is de **Tolpoortbrug**, een ophaalbrug.

Die was en is nog altijd strategisch belangrijk. Wie hier voorbij kwam, moest tol betalen. Om die reden liet de Graaf van Vlaanderen er een kleine vesting bouwen, die echter al in de Middeleeuwen werd verwoest. Vanaf de 16e eeuw kregen de Deinzenaren de ophaalbrug in eigen handen.

Vandaag is de Vlaamse Waterweg NV beheerder van deze brug. Tijdens de pleziervaartperiode is de bediening van de brug een voltijdse job.

In 2011 onderging het kerkplein een grondige vernieuwing en heet het sindsdien **Sint-Poppoplein**.

Poppo werd in 978 geboren in Deinze als zoon van het adellijke echtpaar Titzekin en Adelwive. Hun zoon Poppo werd later abt van de keizerlijke dubbelabdij van Stavelot-Malmédy. In 1624 werd Poppo heilig verklaard. Sinds 1949 bevindt zich in de O.-L.-Vrouwewerk een relik dat een deel van het gebeente van de heilige bevat. Gelovigen vroegen de heilige Poppo hulp en steun tegen reuma, zenuwziekten en aanriepen hem voor een zachte dood.

Het plein is nu een mooie, aangename verblijf/rustplaats waar jong en oud, samenkomen. Tal van evenementen vinden er hun stek. Voor de kade zelf bekwam de stad Deinze een Europese subsidie van € 175.000 als partner in het project ‘Leiestreek, van bron tot monding’. De projectpartners kwamen uit Vlaanderen, Wallonië en Frankrijk.

We volgen de Leiedam, uitgebreid met wandelboulevard langs de Leie. Aan de overkant zie je de torenhoge **Molens van Deinze**. Door de verhuis van de NV Dossche Mills komt de site vrij voor een nieuwe bestemming. De Stad Deinze samen met een private partner ontwikkelt er het project met ruimte voor 250 woningen, een wandel- en fietspad en buurtpark. De werken starten in 2020.

Je stapt de Kalkhofstraat in. Die kreeg een face-lift met de nieuwbouw voor **KADE** (kunstacademies Deinze). Het gebouw is uitgetekend door Wit en Lens°ASS-architecten. Het vormt een lichtbaken dat boven het centrum uitsteekt en is opgetrokken in beton, cortenstaal en veel glas. Opvallend zijn de 52 vinnen die uitsteken boven het gebouw, evenveel als een piano toetsen heeft.

Rechtover KADE neem je de Ghesquièrestraat. Links tref je het Lokaal Dienstencentrum **Eldorpen**, waar cursussen en vormingen doorgaan. Het seniorenrestaurant is er iedere weekdag geopend, wat ideaal is voor de bewoners van de serviceflats in de Gentpoortstraat op je linkerzijde.

De hoek Gentpoortstraat/Kaaistraat verbergt de **Sint-Blasiuskapel** uit 1662 en sedert 1983 een beschermd monument. Ook zie je een restant van de vroegere stadspomp, voor het eerst vermeld in 1361. Ze diende zowel voor de brandweer als voor de inwoners binnen de voormalige Gentse Poort.

Door de Kaaistraat links uit te stappen kom je aan het oorlogsmonument **‘De Puinruimer’**. Deinze had zwaar te lijden onder de twee wereldoorlogen.

Artilleriebombardementen tijdens het laatste groot offensief van de geallieerden zaaiden in oktober 1918 vernieling op de Markt en in het gebied rond het station. Dit standbeeld van Deinzenaar Antoon Van Parys herdenkt die gebeurtenissen. De inhuldiging van het beeld, dat ook de wederopbouw symboliseert, gebeurde in 1922 in aanwezigheid van prins Leopold, de latere koning.

De **Onze-Lieve-Vrouwekerk** werd opgetrokken tussen de 13e en 15e eeuw in Scheldegotiek.

Het huidige uitzicht dateert van het begin van de 20e eeuw, door de historische restauratie van architect Van Assche. Kort daarna,

in oktober 1918, beschadigde artillerievuur de kerktoren. Sinds 1936 is de kerk een beschermd monument. Met een historisch waardevol Van Peteghemorgel uit 1740-1742 en de grotetertsbeiaard met 48 klokken uit 1988 speelt deze kerk een belangrijke rol op muzikaal vlak.

Deinze heeft haar eigen stadsbeiaardier en nodigt ieder jaar internationale muzikanten uit die dat uitzonderlijk instrument bespelen.

Op het Emiel Clausplein naast de kerk zie je het **Albert Saveryspannd**.

De voormalige ‘teekenschool, weeghuis en bergplaats voor brandspuiten’ is een ontwerp in neogotische stijl uit 1872 van architect August Van Assche (zie kerk).

In het begin van de 19e eeuw was Deinze een kleine omwalde stad met de Kaandelbeek als stadsgracht. De **Markt** was toen één van de weinige gekasseide straten en dus de belangrijkste verbindingsweg van Deinze. In 2012 werd de Markt heraangelegd. De heraanleg, naar een ontwerp van de architecten Robbrecht & Daem en Van Hee, vestigt dankzij een aantal voorpleinen de aandacht op enkele waardevolle gebouwen. Die vier voorpleinen hebben telkens de vorm van grote kleurvlakken, die elk symbool staan voor een ander seizoen. Ontwerper Benoît Van Innis haalde zijn inspiratie bij de Leieschilders. Bij elk plein horen er ook poëziemedailles in aluminium-brons, voorzien van haiku’s geschreven door de eerste stadsdichter wijlen Martin Carrette.

Een eerste kleurvlak ligt voor de ingang van de kerk. De O.-L.-Vrouwekerk kreeg een wit voorplein dat het ceremoniële karakter van het gebouw accentueert. Het kleurvlak vormt ook de toegang tot de Markt vanuit de Brielstraat. De schilderijen over de winter aan de Leie van Albert Saverys gaven hiervoor de nodige inspiratie.

Eén van de weinige overgebleven **historische woningen** op de Markt is het nummer 20. Het is een neoclassicistisch huis uit de tweede helft van de 19e eeuw.

Eerst was het pand een herberg die SOTKIN heette. Later werd het pand een gebouw van de stad die het gebruikte als pastorie. Vanaf 1873 kwam de woning met achteraan de zijdeveverij Pieters Fabrique de Soeries in handen van de familie Lagrange.

Nu is het een privéwoning.

Loop je verder de Markt op, dan tref je **café Palace** (nr. 32). Naast het café bevindt zich de toegang tot de theaterzaal. De geschiedenis van die schouwburg gaat terug tot de middeleeuwse rederijderskamer, waar ze toen zowel aan literatuur als aan theater deden.

In de 16e eeuw kwam de rederijderskamer in de ban van de protestantse hervorming. Maar zelfs nadat de Spaanse legers de Vlaamse protestanten hadden uitgeschakeld, bleef er bij die Verenigde Tael- en Kunstminnaars wat van die antikatholieke geuzementaliteit hangen.

Het gebouw werd opgericht in 1930. De inrichting is uniek: houten lambrisering in art-decostijl. Het balkon, de zetels en de belettering van de ‘uitgang’ op het balkon zetten je terug in de sfeer van het interbellum. Dit is ook de filmwereld niet ontgaan. Voor de film ‘Kursk’ (uit in België einde 2018 met Colin Firth, Léa Seydoux en Matthias Schoenaerts), die het waargebeurde verhaal vertelt van de Russische onderzeeër die in 2000 zonk in de Barentssee, werden er scènes opgenomen. Het theater staat momenteel onder beheer van de stad Deinze en wordt gebruikt in afwachting van het nieuwe cultuurcentrum dat zal afgewerkt zijn in september 2019.

Een weinig verder aan de overzijde zie je het **oude stadhuis**, waar de lokale verenigingen vergaderen. In de toekomst wordt dit de nieuwe bibliotheek, een ontmoetingsplek met een modern woonproject en een gemeenschappelijk binnenhof.

In 1792 brandde de stadshal af, maar tot een heropbouw kwam het niet onmiddellijk. Het stadsbestuur vergaderde in een café, waarvoor de herbergier een vergoeding kreeg. De neoclassicistische gevel van het stadhuis, gebouwd in 1840, met zijn halfzuilen bekroond met Korinthische kapitelen, is toonaangevend in het middenstuk van de Markt.

Geen wonder dat het in 2009 het statuut van beschermd monument kreeg. Voor het oude stadhuis is bij de herinrichting gezorgd voor fonteintjes en het zomerkleurvlak met zijn blauwe, gele en zwarte kleuren. De afwezigheid van elk obstakel geeft dit plein een maximale flexibiliteit zodat er op deze centrale plek allerhande activiteiten kunnen plaatsvinden. Het kleurvlak refereert naar een kunstwerk van de Leieschilder Valerius de Saedeleer.

Wandel verder tot de bakstenen **luifel**. Deze luifel verwijst naar de vroegere stadshal, vernield door de brand van 1792. Van die stadshal blijven de funderingen bewaard onder het grondoppervlak. Een heden-

daagse interpretatie van de stadshal op die positie schept dialoog tussen oud en nieuw.

In de 13e eeuw verwierf de stad een aantal vrijheden, zoals de marktrechten in 1240. De lokale markten waren in de middeleeuwen ingedeeld in sectoren, zoals de sector lijnwaad, de sector graan en andere sectoren zoals voor groenten, fruit, varkens, gevogelte en vee. Alleen de kippenmarkt bestaat vandaag nog altijd.

De stadskernvernieuwing heeft van de Markt een meer functionele ruimte gemaakt. De Markt is nu een plaats geworden met veel mogelijkheden, zoals een woensdagvoormiddagmarkt, optochten, evenementen, optredens, kermissen. De luifel fungeert binnen dat geheel als een moderne kiosk. Als je naar boven kijkt zie je een kunstwerk, geïnspireerd op een schilderij met een zonnige boom van Emile Claus.

Stap verder tot het einde van de Markt. Hoge nieuwbouw bezorgt het rondpunt een totaal nieuw uitzicht.

Op het **Kongoplein** aan de overkant zie je een neergehurkte vrouw in brons. Het monument is een werk van Geo Vindevogel en herdenkt de burgerslachtoffers van de Tweede Wereldoorlog, in het bijzonder de burgers die hier op 25 mei 1940 sneuvelden.

Van 25 tot 28 mei 1940 vond in Deinze de Leieslag plaats. Het Belgisch leger wilde in een wanhoopspoging de Duitse troepen tegenhouden aan de Leie en het Schipdonkkanaal. Op 25 mei haalden de Duitse troepen alle mannelijke inwoners uit de kelders van de woningen op de Markt. Ze dreven hen naar het Schipdonkkanaal om zo het verzet van het Belgisch leger te breken. Er vielen 38 slachtoffers.

Wandel verder naar het **Ricardplein**.

Het Ricardplein, met sociale woningen van rond 1960, verwijst naar Jean Ricard, een ondernemer uit Lyon.

In 1848 richtte Ricard met een subsidie van de Belgische regering een atelier op om textielwaren met zijde te produceren. De regering wou na de armoede en hongersnood van Vlaanderen halverwege de 19e eeuw her en der de economische ontwikkeling stimuleren. De onderneming van Jean Ricard mislukte, maar lag wel aan de basis van de zijde-industrie in Deinze.

Voor het plein zie je de **gedenkzuil** voor Jules Van Dorpe die ons herinnert aan de vroegere Belgische kolonie Congo, waar veel Belgen naar toe trokken om daar te werken voor de administratie, de missies en de koloniale maatschappijen.

Eén van hen was Jules Van Dorpe, geboren in Deinze op 12 november 1856. Hij was enige tijd een topman in het Congo van Leopold II en genoot in die tijd daardoor veel aanzien in Deinze.

Steek de straat over en stap de **Kattestraat** in.

In de 19e eeuw werd de Kattestraat volgebouwd met links vanaf 1837 de gebouwen van de kloosterorde Heilige Vincentius a Paulo en rechts een beluikje en een rij arbeidershuisjes, waarvan er op het einde van de straat enkele zijn overgebleven. Eénkamerhuisjes met een verdieping huisvestten vroeger grote families.